

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

โรงเรียนบ้านแอแว

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชภัฏวชิร เขต ๒

คำนำ

โรงเรียนบ้านแฉะ ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยง การปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน โดยวิเคราะห์ ความเสี่ยงการทุจริต ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริตเป็นเครื่องมือในการป้องกัน สกัดกั้น และปิดโอกาสการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ นอกจากนี้ ยังนำมาตรการในการป้องกันการทุจริต (Corruption risk Control) ไปสู่ การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรม อันจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตของหน่วยงานลดลง อีกด้วยเพื่อมุ่งตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ นโยบาย และแผนระดับชาติ ว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ นโยบายเสริมสร้างความมั่นคงของชาติจากภัยการทุจริต ตลอดจนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาออนไลน์(Integrity and Transparency Assessment Online: ITA Online) มีค่าคะแนนที่สูงขึ้นตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดไว้

โรงเรียนบ้านแฉะ

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

๑

๒. วัตถุประสงค์

๑

๓. ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

๒

ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ขั้นตอนที่ ๑. การคัดเลือกกระบวนการ หรือโครงการ

๔

ขั้นตอนที่ ๒. การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

๔

ขั้นตอนที่ ๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงทุจริต

๕

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๖

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

๗

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพตติชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องสินบน ประจำปี

งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

๘

ส่วนที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การทุจริตคอร์รัปชัน การติดสินบนในภาครัฐเป็นปัญหาร้ายแรงปัญหาหนึ่งของสังคมไทยที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก รูปแบบการทุจริต ในภาครัฐมีการกระจายตัว และมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอยู่ทุกระดับ จากปัญหาดังกล่าวหน่วยงานภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหา จึงมีการแก้ไขปัญหา การติดสินบน โดยมีการลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับสินบนอย่างจริงจัง รวมทั้งการพัฒนากระบวนการอนุมัติ อนุญาตให้มีความโปร่งใส การลดขั้นตอนการปฏิบัติงานลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนมีการเปิดเผยข้อมูลลงในระบบดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง ทำให้ภาคประชาชนมีความตื่นตัวในการจับตามอง การดำเนินการ ของหน่วยงานภาครัฐ จึงเกิดการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและภาคประชาชนในการตรวจ การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ จึงส่งผลต่อมุมมองของผู้ตอบแบบสอบถามที่มองว่าปัญหาการติดสินบนและ การคอร์รัปชันถูกแก้ไขไปในทางที่ดีขึ้น

การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นให้ ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัยการทุจริตและ ประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการปรับ “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยการ พัฒนาเครื่องมือ เพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มี ประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการ ทุจริตรวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงาน ภาครัฐ มีมาตรการ ระบบหรือแนวทาง ในบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โรงเรียนบ้านแฉะ ดำเนินการวางระบบการประเมินความ เสี่ยงต่อการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในสวนราชการเป็นประจำทุกปีและรายงานผลการปฏิบัติต่อผู้บังคับบัญชา และตามระยะเวลาที่กำหนด ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตให้สามารถขับเคลื่อน การดำเนินการเพื่อนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อ เป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับคา คะแนนด์ชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index : CPI) ได้อย่างเป็นรูปธรรม การบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการบริหาร จัดการองค์การให้มี ประสิทธิภาพ โปร่งใส และน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน (Corruption Control) ซึ่งหมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พรอมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตใน องค์การ

โรงเรียนบ้านแฉะ ได้ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพื่อเป็นหลักประกันความเชื่อมั่นการ ดำเนินการไม่มีโอกาสเกิดการทุจริต หรือหากมีโอกาสที่จะเกิดการทุจริตก็จะสามารถบริหารจัดการ ยับยั้งความ

เสียหายที่จะเกิดขึ้น ได้อย่างรวดเร็ว เพราะมีมาตรการควบคุม ความเสี่ยง การทุจริตที่เหมาะสม และ สมเหตุสมผล หรือหากเกิดความเสียหายก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าที่ไม่มีแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกัน ลด และปิดโอกาสการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของ การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ตามภารกิจของหน่วยงาน ตลอดจนสนับสนุนให้มีการออกแบบและ ปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม

๒. เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ประหยัด ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้

๓. เพื่อให้ประชาชนเกิดความมั่นใจต่อการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับต่าง ๆ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มั่นใจในระบบธรรมาภิบาล และความซื่อตรงขององค์กร

ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนและมีความเป็นไปได้ที่อาจจะ เกิดขึ้น ทุจริต : การใช้อำนาจรัฐในทางที่ผิด : การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบและการรับสินบน หรือ อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ สอนรวมของหน่วยงานในอนาคต ปัญหา หรือความต้องการ : ของผู้รับบริการ หรือ ธุรกิจตัวกลาง” หรือ Third Party หรือ Customs Broke หรือที่เรียกชื่ออย่างอื่น สำหรับด้าน การอนุมัติ อนุญาต ให้อั้วว่าเป็นความเสี่ยงการทุจริตเนื่องจากความยุ่งยาก (Pain point) อุปสรรคของหรือความต้องการของผู้ขอรับบริการ ในแต่ละจุด สัมผัสของการให้บริการเป็นจุดเสี่ยงหรือเป็นสื่อการเรียกรองผลประโยชน์ที่ ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุลคาเทาใด นำสู่การจ่ายเงินและค่าธรรมเนียม นอกกระบบ หรืออาจมีการเอื้อประโยชน์ หรือการตอบแทนบุญคุณใน รูปแบบต่างๆอาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวกับผลประโยชน์ สอนรวม
สินบน Bribery	หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้การรับ การเรียกรองผลประโยชน์ ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะมียุลคาเทาใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปแบบ

	<p>ตัวเงินและ ไม่ใช่ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะเป็ สถานทีใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็ การโน้มน้าวหรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำหรือละเว้น การ กระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น</p>
ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ของขวัญ	<p>เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่กันเพื่ ออัยาศัยไม่ตรีให้เป็น รางวัลให้โดยเสนาหา ให้เพื่อการสงเคราะห์หรือให้เป็นสินน้ำใจ และให้หมายความรวมถึงประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้ เช่น การให้สิทธิพิเศษซึ่งมิใช่เป็นสิทธิที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไป ในการได้รับการลดราคาทรัพย์สินหรือการได้รับบริการ หรือการรับ การฝึกอบรม หรือการรับความบันเทิง ตลอดจนการออกค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง หรือท่องเที่ยว ค่าที่พัก ค่าอาหาร หรือสิ่งอื่นใดใน ลักษณะเดียว และไม่ว่าจะให้เป็นบัตร ตั๋ว หรือหลักฐานอื่นใด การชำระเงินไหลวงหนา หรือการคืนเงินหรือสิ่งของให้ในภายหลัง</p>
การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ตามธรรมจรรยา	<p>มาตรา ๑๒๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกอบประกาศ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่องหลัก เกณฑ์การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๓ ใหนิยาม “การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดตามธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือ บุคคลที่ใกัันในโอกาสต่าง ๆ โดย ปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณี หรือวัฒนธรรม หรือใกัันตาม มารยาทที่ปฏิบัติใกััน</p>
ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบ หรือเหตุการณ์ที่อาจจะ ความเสี่ยงการทุจริตในอนาคต
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็น ตัวเงิน
ระดับความรุนแรง ของความเสี่ยงการ ทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยง การทุจริต ที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)

ส่วนที่ ๒

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

โรงเรียนบ้านแฉะ ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนในการปฏิบัติงาน โดยวิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน และตารางประกอบการประเมิน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ

เป็นการค้นหากระบวนการงานซึ่งเป็นภารกิจงานหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐานหรือ เป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการงานใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการงานนั้นมาระบุรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน ให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่าใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้

ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการงานหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต ๒ กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียดดังนี้

- ◆ โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ
- ◆ ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางด้านการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

ตารางที่ ๑ เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)	
๕	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูงมาก (ร้อยละ ๑๐ ขึ้นไป)
๔	เหตุการณ์ที่อาจเกิดได้สูง (ร้อยละ ๑๐)
๓	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นบางครั้ง (ร้อยละ ๕)
๒	เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นน้อยมาก (น้อยกว่าร้อยละ ๓)
๑	เหตุการณ์ที่ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น (ไม่เกิดขึ้น)

ตารางที่ ๒ เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน บุคลากรถูกชี้มูลความผิดเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม
๔	หน่วยตรวจสอบจากภายนอก เข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง

๓	มีการส่งเรื่องร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงาน
๒	ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงบุคลากรภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส
๑	แทบจะไม่มี

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้
ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk: E)	๑๕ - ๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk: H)	๙ - ๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk: M)	๔ - ๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk: L)	๑ - ๓ คะแนน

นำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงการทุจริตและโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต ออกตามรายสีเขียว สีเหลือง สีส้ม และสีแดง โดยระบุสถานะของความเสี่ยงในช่องสี ความหมายของสถานะความเสี่ยงตามสี มีรายละเอียด ดังนี้

สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง

สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง

สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก

๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณา จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) อยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่าง ๆ}$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็นระดับ ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงสีสัญลักษณ์
ระดับสูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
สูง (High)	๙ - ๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Moderate)	๔ - ๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑ - ๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาส ความเสี่ยงการทุจริต

โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริต เป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลืองจะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุด และ ประเมินความคุ้มค่า และความเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วย การจัดทำแผนบริหาร จัดการความเสี่ยง การทุจริตให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการ ประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ใน ระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยง การทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่า มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมาก น้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่ หากพบว่ารูปแบบ การทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ดังนี้

ตารางที่ ๑ เหตุการณ์ความเสี่ยงและมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	Risk Score (L x I)			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	ผู้รับผิดชอบ
		Likelihood	Impact	Risk Score (ระดับความเสี่ยง)		
๑	การจัดซื้อจัดจ้าง					
	๑. การเลือกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงเพื่อให้ได้มาคู่สัญญาที่อาจมีการเอื้อประโยชน์พวกพ้อง มีการติดสินบนตกลงกันไว้แล้ว	๑	๓	๓ (ต่ำ)	๑. สร้างความรู้ ปลูกจิตสำนึก กระตุ้นให้มีความละเอียดรอบคอบต่อการทุจริตและการรับสินบนและความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระเบียบ และกำชับโทษการทุจริต ๒. ให้เจ้าหน้าที่เข้ารับการอบรม ประชุม เพื่อเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ ๓. แต่งตั้งคณะกรรมการ กำกับติดตาม ตรวจสอบเอกสารอย่างสม่ำเสมอ	กลุ่มงานพัสดุ

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	Risk Score (L x I)			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	ผู้รับผิดชอบ
		Likelihood	Impact	Risk Score (ระดับความเสี่ยง)		
	การจัดซื้อจัดจ้าง					
	<p>๒. การตรวจรับพัสดุ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ตรงตามรูปแบบรายการ/รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยมีการรับเงินหรือผลประโยชน์จากผู้ขายหรือผู้รับจ้าง - มีการตรวจรับงานจ้างโดยไม่มี การลงพื้นที่ไปตรวจงานจริง - มีการให้สินบน/ของขวัญ/การเลี้ยงรับรอง ซึ่งจะนำไปสู่การเอื้อประโยชน์ให้คู่สัญญา - เจ้าหน้าที่สอบสัมภาษณ์อาจดำเนินการสอบที่ไม่เป็นธรรม โดยช่วยเหลือผู้สมัครสอบที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบน 	๒	๒	๔ (ปานกลาง)	<p>๑. แต่งตั้งผู้ตรวจรับพัสดุ/คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่หลายกลุ่มตามความเหมาะสม</p> <p>๒. สร้างความเข้าใจและความตระหนักแก่ผู้ตรวจรับ/คณะกรรมการตรวจรับเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ระเบียบ แนวทางการใช้จ่ายเงิน และสร้างค่านิยมสุจริต</p> <p>๓. สร้างความรู้ ปลูกจิตสำนึก กระตุ้นให้มีความละเอียดใส่ใจต่อการทุจริตและการรับสินบนและความตระหนักแก่เจ้าหน้าที่เกี่ยวกับระเบียบ และกำชับโทษการทุจริต</p> <p>๔. ควบคุมกำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันการรับสินบนอย่างเคร่งครัด</p> <p>๕. ผู้บริหารหน่วยงานประกาศนโยบาย No Gift Policy ให้ทุกคนได้รับทราบและดำเนินการตามประกาศอย่างเคร่งครัด</p>	กลุ่มงานพัสดุ

ที่	เหตุการณ์ความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	Risk Score (L x I)			มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต	ผู้รับผิดชอบ
		Likelihood	Impact	Risk Score (ระดับความเสี่ยง)		
๒	การบริหารงานบุคคล					
	๑. การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู - คณะกรรมการให้คะแนน ย้ายครู อาจมีการให้คะแนนที่ไม่เป็นธรรม โดยช่วยเหลือผู้ยื่น ย้ายครูที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบน	๑	๒	๒ (ต่ำ)	๑. ชี้แจงสร้างความเข้าใจหลักเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวชี้วัดของการย้ายครูให้กับคณะกรรมการพิจารณาคะแนนได้เข้าใจอย่างถูกต้อง ๒. ควบคุมกำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตาม มาตรการป้องกันการรับสินบนอย่างเคร่งครัด ๓. ผู้บริหารหน่วยงานประกาศนโยบาย No Gift Policy ให้ทุกคนได้รับทราบและดำเนินการตามประกาศอย่างเคร่งครัด	กลุ่มบริหารงานบุคคล
	๒. สอบแข่งขันเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครูผู้ช่วย - เจ้าหน้าที่สอบสัมภาษณ์อาจดำเนินการสอบที่ไม่เป็นธรรม โดยช่วยเหลือผู้สมัครสอบที่เกี่ยวข้องกับการให้สินบน	๓	๒	๖ (ปานกลาง)	๑. ตรวจสอบคุณสมบัติผู้สมัครครูผู้ช่วยตามประกาศรับสมัครสอบให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ค.ศ. กำหนด ๒. แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้เข้าสอบ รวมทั้งแต่งตั้งผู้มีประสบการณ์เฉพาะด้าน ๓. แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการทุจริตในทางลับ ๔. ควบคุมกำกับดูแลให้บุคลากรปฏิบัติตามมาตรการป้องกันการรับสินบนอย่างเคร่งครัด ๕. ผู้บริหารหน่วยงานประกาศนโยบาย No Gift Policy ให้ทุกคนได้รับทราบและดำเนินการตามประกาศอย่างเคร่งครัด	กลุ่มบริหารงานบุคคล

